Izhaja
vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIR

Glasilo koroških Slovencev

Velja:
za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:
Upravništvo „Mira“ v Celovcu,
Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

Leto XXVII. V Celovcu, 25. aprila 1908. Štev. 17.

Poslanci na dan!

Glede na nečuvene dogodke, ki so se prav v zadnjem času pri naših sodiščih odigrali, in ki kažejo, da se na komando nemškonacionalne ulice slovenski jezik namerava popolnoma postaviti pred sodna vrata, je naše **politično društvo** izdalo sledeči **poziv** slovenskim državnozborskim poslancem:

„Jezikovne razmere pri uradih na Koroškem so postale naravnost neznosne. Naša birokracija stoji na celi črti v službi bojevitega nemškega nacionalizma. Jezikovni spori rešujejo se po uredništvih najstrupnejših vsenemških časopisov in na zborih deželnih in celo krajevnih nacionalnih bogov in polubogov — z obvezno močjo za prizadete urade! Nikdar se še ni videlo bolj neodkritosrčnega, bolj hinavskega in brezsramnejšega početja, kot je boj nemškega šovinizma zoper najprimitivnejše jezikovne zahteve slovenskega naroda koroškega.

Še pred par leti našel si na naših sodiščih slovenske tiskovine, kakoršne so pri sodiščih za gotove, vedno se vračajoče in enakomerne rešitve i. t. d. v navadi; pisali so se slovenski zapisniki, proglašale in izdajale razsodbe in odločbe v slovenskem jeziku. Taka je bila neoporečena jezikovna praksa še pred par leti. In danes? Tiskovine so pošle, slovenski zapisniki so izginili, na slovenske razsodbe in rešitve niti misliti ne smeš. Kazenske preiskave vodijo se rajši brez zaslišanja obdolženca, nego da bi se dovolil zahtevani slovenski zapisnik. In ko sta pred kratkim dva slovenska odvetnika v pravdi dveh slovenskih strank pri okrajnem sodišču v Celovcu, v čigar okolišu biva celo po zloglasnem uradnem štetju okrog 13.000 Slovencev, hotela v slovenskem jeziku govoriti, se jima je to prepovedalo in kratkomalo besedo vzelo, nemškonacionalno časopisje pa ju kot „jezikovna hujskača“ na najinfamnejši način napada in vso nemško javnost v deželi in izven dežele alarmira na boj zoper slovensko — „poželjivost“!

Ne bavili bi se s takimi izbruhi patologičnega razpoloženja, ko bi v tej jezikovni blaznosti ne bilo metode in ko bi se njenemu diktatu ne uklanjala naša oblastva.

Nemški teror je pri nas dosegel vrhunec. Nobeno imenovanje se ne izvrši brez privoljenja nacionalne strahovlade. Kdor ni v njenem smislu pnnciran, ostane mu dežela hermetično zaprta, Še domačini Slovenci ne najdejo kruha doma, ako so le na sumu narodnjaštva; nasprotno pa so importu najnestrpnejših nacionalcev in nemškutarjev vrata v deželo na stežaj odprta.

Naše številne pritožbe ostajajo brezuspešne. Niti ne rešuje se jih. Poznamo avstrijske oblasti: Ko bi ne bila pravica očito na naši strani, ne bilo bi nam dolgo čakati na — zavrnitev naših pritožb!

Nečuveno zatiranje koroških Slovencev je moderne države nevredno in priča zajedno o sramotni slabotnosti koroškega nemštva, ki se vkljub svoji hvalisani kulturi boji svobodne konkurence s slovenskim narodom in je v stanu vzdrževati svoje neomejeno gospostvo samo z umetnimi sredstvi sile in vladne pomoči.

Tem odnošajem mora biti enkrat konec. Koroškim Slovencem, ki jim zadnje čase z neverjetno lahkomiselnostjo nemškonacionalna birokracija bije v obraz, je začela prekipevati kri in ni jih volja, biti še dalje za igračo neodgovorni stranski vladi, ki se je zadnjega leta pri nas udomačila.

Zaraditega pozivljamo slovenske poslance, da se zavedó svojih dolžnosti do najbolj zatiranega dela slovenskega naroda in da nemudoma ukrenejo potrebne, najbrezobzirnejše korake, da se koroškim Slovencem v jezikovnem oziru zagotovi, kar za svoj narodni obstanek in razvoj neobhodno potrebujejo in so deloma do zadnjega časa že imeli.“

Gospodje poslanci imajo besedo!!

Jezikovni škandal!

Pri okrajnem sodišču v Celovcu se je vršila 21. t. m. obravnava, pri kateri sta zastopala dve slovenski stranki dva slovenska odvetnika. Zastopnika izjavita takoj v začetku obravnave, da se bodeta posluževala v svojem govoru le slovenščine, ker je tožba slovenska in ker je materni jezik obedveh strank slovenski. Sodnik sklene nato, da se ima obravnavati nemško in da morata tudi zastopnika govoriti nemško.

Ker izjavita obadva zastopnika, da bodeta vkljub temu govorila samo slovensko in tudi predloge stavila samo slovensko, razglasi sodnik sklep, s katerim naznanja, da odtegne obedvema zastopnikoma besedo. Obenem razglasi sklep, da se prestavi razprava na nedoločen poznejši dan, da povabi osebno obedve stranki k razpravi ter bo ž njima sam brez zastopnikov razpravljal.

Kaj takega še ni doživela Avstrija. Ko bi se zgodilo to na Češkem, bi nastala rabuka, da bi se država tresla. Ali bode tudi ta naš klic — glas vpijočega v puščavi, še ne vemo. Izjavimo pa, da se bomo branili na življenje in smrt, tudi če bi nas druge slovenske stranke pustile na cedilu in uganjale „dvorno politiko“.

Korakoma!

Med najvažnejše dogodke v človeškem življenju se šteje korak. Splošno se ne bo temu pritrdilo, a kdor globlje misli, mi bo dal prav. S prvim korakom se začenja človeška samostojnost! Če postaja otrok v najnežnejši dobi svojega življenja, ko njegov razum še prav nič ni razvit, nemiren, rekel bi polzek, daje s tem nevede najumetnejšemu mojstru v vzgoji — svoji materi — znamenje, da hoče korakati. In vsaka prava mati razume otroka; pod njenim vodstvom napravi otrok prvi korak. Mojstersk ta korak ni, a prvi korak je in — vesel in srečen. To je začetek samostojnosti. S prvim korakom gre korakoma dalje in srečen vsak, kateri je v svoji dejanstveni dobi podpora svoje matere; srečen vsak, kateri s svojimi koraki, s svojim delovanjem in ravnanjem

Podlistek.

Pisma iz jutrovega.

Piše Jurij Trunk.

Pri Rusih. — Morija. — Pri konzulu.

Precej zgodaj sem se podal v cerkev božjega groba in res je bila priložnost, da sem mogel opraviti daritev sv. maše ravno na najsvetejšem kraju, v božjem grobu; mnogokrat me je med opravilom premagala ginjenost. Potem sem si še enkrat ogledal znamenitejše kraje. Da dobim pravi pojem o legi Jeruzalema, se podam z dr. Ehrlichom najprej na stolp protestantovske cerkve, odkoder se vidijo vsi deli mesta, kakor tudi cela okolica. Prav znamenit kraj je tudi nova ruska cerkev, živ dokaz, da stoji cerkev božjega groba res na gori Kalvariji. Nekateri protestanti so namreč dvomili o tem, češ ta kraj je v mestu, in Kristus je bil križan „zunaj mesta“. Ko so pa zidali rusko cerkev, so zadeli v podrtinah na velik kos starega mestnega obzidja, ki je stalo tostran gore Kalvarije, tako da je bila gora sama res zunaj mesta. Rusi so ta živ dokaz pustili stati sredi cerkve prav tako, kakoršnega so našli. Ob stojalu je na pol glasno molila ruska nuna; menda se opravlja tu molitev noč in dan za rodbino ruskega carja. V cerkvi je na stenah v velikih podobah naslikan križev pot; tako živih slik še nisem videl nikjer in se vidi, da mora biti v ruskem narodu silna duševna moč. — Vratarica je naju sprejela in odslovila jako prijazno; daru ni hotela sprejeti nobenega. V Jeruzalemu se srečava v cerkvah in na ulici mnogo Rusov, ker imajo tam velika posestva. Njih govorica je kakor sladka pesem. Slovenec jih razume lažje, kakor Poljake. Kar me je jako zanimalo, je bilo to, da so Rusinje zelo podobne našim Slovenkam. Celo noša je prav kakor pri naših slovenskih materah. Od rusko-japonske vojske sem so Rusi silno poparjeni, tudi romarjev ne prihaja več v tolikem številu; pač pa delajo neprestano na skrivnem z ogromnimi denarnimi sredstvi. Da bi kedaj dobili Sv. deželo v svojo oblast, se mi zdi neverjetno. Menim, da se svet le preveč Rusov boji. Narod se mi zdi preponižen, premalo energičen; dokler Rusija ne bo postala katoliška, dotlej ne bo prišla do veljave. Denar ne stori vsega, ampak duševna moč; ta pa je le tam, kjer je resnica! Popolne verske resnice pa Rusi nimajo; njih cerkev je ovenela, suha veja, od katere ni pričakovati zdravih sadov. Ponosni so ruski stolpi v Jafi in na Oljski gori, krasne so njih cerkve, velikanski njih zavodi, razsežna njih posestva, izpodbudno njih vedenje, omamljiva njih pesem, — a žive moči jim primanjkuje.

Ker ima Jeruzalem le ozke ulice in nobenega večjega trga, je življenje na ulici vedno jako živahno; prava gneča je tam, kjer se prodajajo živila. Tu vidiš vse različne podobe od vseh krajev, skoraj treh svetov. Še dandanes je Jeruzalem kraljica narodov. Čudno mesto!

Ta dan sva se odločila tudi za obisk kraja, kjer je nekdaj stal slavni judovski tempel. Kolikokrat se omenja gora Morija, kakšna lepota je bila združena v stavbi, ki se je prištevala med čudese sveta. Ta kraj je dandanes izključno moslimska posest in poleg Meke mohamedancu najsvetejši kraj. Približno do l. 1850 ni smel stopiti na ta kraj noben kristjan, le nekaterim velikašem se je dovolilo od carigrajskega sultana. Rusko-turška vojska je moslime bolj ponižala; dandanes gre lahko vsakdo tja, če plača nekaj in ima s seboj dva spremljevalca: vojaka iz bližnje turške vojašnice in kavasa — služabnika dotičnega konzulata ali gostišča. Sam se pa tudi dandanes nikdo ne sme prikazati. Moja radovednost bi mi bila lahko prinesla veliko nepriliko, najmanj par zaušnic. Prvi dan sem namreč sam hodil po raznih ulicah in tam od Štefanovih vrat prišel skozi debel zid proti Moriji. V bližini je igralo nekaj razcapanih otrok; ti zaženejo velik krik, ko me ugledajo. Na njih obrazih sem spoznal, da tu ni varno, ter se takoj vrnil. Nekaj kamnov je zabrenčalo za menoj, hujšega ni bilo. Pozneje sem šele izvedel, da sem podregal v sršenovo gnezdo. Mohamedanski fanatizem se tudi dandanes pomiri le z vojakom in dobrim — bakšišem.

Danes smo bili štirje: midva Korošca, kavas avstrijskega gostišča s težko kurbačo in bridko, krivo sabljo, napravljen v z zlatom pošito obleko, in mršav, razcapan vojak iz turške vojašnice, doma tam nekje v Kurdistanu, odkoder dobivlja sultan svoje najzvestejše vojake, ker najbolj zagrizene moslime. Korakali smo ravno po isti poti, po kateri bi bil jaz včeraj kmalu prišel do zaušnic. Tokrat ni bilo zagrizenih obrazov; na-

osreči svojo mater; kajti s tem osreči tudi samega sebe. „Blagoslov očeta zida otrokom hiše, a kletev matere jih podira s temelja ven,“ tako govori sv. pismo.

Zapisal sem te vrste kot kratek uvod zato, ker je narod posameznemu človeku na las podoben, in zgodovina človeška nič drugega ni, kot verodostojen zapisnik korakov posameznih narodov in njih veljavnih mož. Tudi mi, koroški Slovenci, smo nastopili pot življenja. Nekdaj nas ni bilo. Živeli smo, a bilo nas ni. Ta čas je za nami. Zdaj smo! Nismo zadovoljni več samo s tem, da živimo; mi korakamo naprej in hočemo biti samostojni! Ko je leta 1848. nastalo v Avstriji revolucionarno gibanje, ni bilo to nič drugega kot pojav, želje posameznih narodov do politične samostojnosti. Tudi Slovencev na Koroškem se je prijela ta želja — to je bil naš prvi korak. Srečen in vesel pa je bil ta korak za nas samo v upanju, da pride z ljudsko postavo tudi ljudska pravica. Ni je bilo! Prišla je sicer ljudska postava enakovrednosti vsakega avstrijskega državljana, a izvrševala se je in se še danes mnogostransko izvršuje zoper nas. Zakaj? Zato, ker koroški Slovenci niso poznali svoje matere. Imeli so mater, kakor jo danes imamo, a poznati je niso smeli in ljubiti niso mogli, kakor je še dandanes marsikateri njen otrok poznati in ljubiti noče, ter ji v svoji slepi strasti pljuva v obraz. Ta mati je naša slovenska domovina! Vsa javna uprava, vlada, plemstvo, uradniki, vojaštvo in tudi mnogoteri tedanjih slovenskih duhovnikov; vsi ti so zabranjevali koroškim Slovencem — spoznati svojo mater domovino. Kako bi tedaj koga ljubil, ki ga ne poznaš? Nemogoče! A Bog nam je poslal o pravem času prave može. Izmed trnja rastle so rože. Največje število takih rož nam je vzrastlo iz duhovniškega stanu; kajti preporod duhovništva na Koroškem je bil tudi naš preporod, naš — drugi korak. Slovenski kmet in delavec, naravna katolika, sta sprejela in spoznala v duhovniku ne le svojega dušnega pastirja, ampak tudi zaželjenega vestnega narodnega voditelja in oklenila se ga z veseljem in zaupanjem. S tem se je začelo samostojno mišljenje med Slovenci na Koroškem — naš tretji korak.

A tudi naši nasprotniki, katerih število se je začelo po tem velevažnem pojavu močno krčiti, niso spali. S satanskim očesom in s strupenim peresom so zasledovali vsako gibanje med Slovenci, dobro vedoč, da nevarnost za njih „glorijo“ od dne do dne narašča; a ko jim je začel peti po župnijah in korakoma tudi po posameznih občinah „mrtvaški zvon“ — takrat je šel satan v njih vrste in: zavijanje dejstev, podla laž, obrekovanje, napadanje, tožbe, preganjanje in gospodarsko oškodovanje, vse to je bilo in je še njih orožje, s katerim se bojujejo v prvi vrsti zoper voditelje koroških Slovencev, dobro vedoč za resnične besede: „Udari pastirja in razkropile se bodo ovce“. S farizejsko zvitostjo skušajo in si prizadevajo ločiti ljudstvo od njegovih voditeljev, duhovnikov; z zobmi škripljejo, videč, da narašča tudi število voditeljev posvetnega stanu; a mi Slovenci korakamo mirno skoz njihove bojne vrste. Zakaj? Zato, ker je naš boj svet! In svet je naš boj, ker je pravičen. Kakor pa razorana celina ne prinese kmetu že prvo leto zaželjenega sadu v tisti obilnosti kot obdelana njiva, tako tudi združenje ljudstva z narodnimi voditelji ni moglo imeti kar trenotno na zunaj vidnega uspeha, kajti to združenje in združeno delovanje je bilo organiziranje naše armade in vežbanje njenih častnikov. To je bil sicer na zunaj neviden, a za utrditev naših pozicij in za našo vojno pripravo velevažen korak. Edino tej naši organizaciji in združeni delavnosti se imamo zahvaliti, da so Slovenci na Koroškem začeli korakoma spoznavati lepoto svoje matere domovine, krasen njen život — njeno lego in dragoceno njeno obleko — naše gore, planine, reke, njive, travnike, rudnike itd., ter da je našla naša ljubezen do te naše matere domovine pot v vedno rastoče kroge našega ljudstva. Spoznavati pa so začeli Slovenci na Koroškem tudi one okužljive izrastke na telesu naše domovine, kateri sicer sesajo in pijejo zdravo kri naše matere domovine, katerih očividen namen pa je, okužiti vse zdrave ude maternega telesa, da bi s tem povzročili njeno smrt, ali vsaj zabranili njen zdravi, nadaljnji razvoj. Spoznali smo pa vsled izkušenj docela, da smemo prištevati med prve vrste teh izrastkov tudi postopanje večine organov c. kr. vlade nasproti nam; kajti postave v rokah in očeh teh organov v resnici nimajo drugega pomena in namena, kakor — „da se vežejo“. Vladni sistem na Koroškem je pruskemu in poljskemu vladnemu sistemu na las podoben, kajti pečat, kateri pritiska c. k. vlada na rešitve naših vlog in pritožb, če jih sploh reši, ima po večini napis: „Herod in mačeha“. In to ne le samo pri pritožbah glede naših narodnih pravic, ampak gostokrat tudi pri rešitvah naših vlog, ki so izrecno gospodarskega značaja in pomena. Iz strahu pred nemškimi nacionalci in deloma tudi iz ljubezni do njih hoče vlada s tem nepostavnim postopanjem nas Slovence na Koroškem v našem delovanju na narodno-gospodarskem polju ne le ovirati, ampak korakoma utruditi in premagati. Ne boš, Jaka! Vlade gredo, narod ostane! Mi smo in bomo ostali!

Poznamo ne le našo vlado, ampak tudi „naše“ podrepnike, naše izdajalce in naše „Pepčke“. Do tega spoznanja privedla nas je naša politična organizacija. Mi smo postali vsled nje polnoletni in bomo zahtevali svoje pravice zmerom glasneje, četudi postane naš hrabri boj za nje ne le brezobziren, ampak naravnost oster in strupen. Polnoleten človek ne potrebuje več jeroba; ima za življenje potrebne zmožnosti in vrednosti, tako da more stopiti sam v življenje, v svet. Zmožen je, podati se v boj za svoj obstanek, dasiravno ne ve, mu je li uspeh gotov ali ne. Tudi koroški Slovenci smo se po dovršeni domači organizaciji, po domači politični šoli podali v javnost, v življenje, v boj za obstanek! Ta boj se je bil pri raznovrstnih volitvah v posameznih občinah, za občine same, a tudi zunaj njih za naše pravice v deželi in državi, in tako je šlo naše prizadevanje in naše stremljenje, dasiravno ni bil uspeh povsod in vsekdar na naši strani, vendarle korakoma naprej. Začeli smo osrečevati našo mater domovino! Začeli smo se oproščati suženjstva, v katero so nas bili obsodili avstrijska uradniška vlada in nekdaj osorno in kruto, a danes še zelo tuje in sovražno nam plemstvo; a spoznali so naši narodni voditelji po vsakovrstnih žalostnih izkušnjah nujno potrebo združenja naših sil in naše moči v eno društvo za vse koroške Slovence. Namen temu društvu naj bi bil: prirejati shode, poučevati ljudstvo o njegovih narodnih in gospodarskih pravicah, dajati svojim udom pravne nasvete, priskrbeti jim zastopstvo pred c. kr. oblastvi, sploh: zastopati koroške Slovence in njih pravice pred oblastmi ter jih podpirati v gospodarskih vprašanjih in težavah. To društvo obstoji že več let pod naslovom: **„Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem.“** Ustanovitev tega društva je bil velik korak v napredku političnega življenja koroških Slovencev, in naši uspehi zadnjega časa, kakor tudi sijajna naša zmaga pri zadnjih državnozborskih volitvah, se smejo pripisovati vsaj deloma tudi zaslugam tega društva in njegovega delavnega odbora. **A to velevažno, za sedanji čas prepotrebno društvo je med koroškimi Slovenci** še vse premalo znano; **dasiravno bi moral biti ud tega društva vsak koroški Slovenec, kateri je 24 let star.** Dosihmal smo korakali, šli smo korakoma naprej; ali naj sedaj v tej velevažni zadevi obtičimo? Nikakor! So li žrtve za to društvo velike? Ne! Eno krono vsako leto, pa ste udje tega društva. So li dobički udov znatni? Da! Ne le znatni, naravnost veliki so! Le poglejmo, na primer: 1. Dva kmeta se mogoče iz malenkostnih razlogov sprimeta in tožba, ki požre mnogo denarja in časa, je gotova. Društvo posreduje, da se stvar brez stroškov dobrovoljno poravna. 2. Bogataš, veleposestnik ali grajščak prepove kmetom izvrševati njih pašne pravice, jim pristriže njih vsakoletne množine lesa, drv ali stelje. Društvo priskrbi zastopnika ali da kmetom upravičencem pravnih nasvetov. 3. Našinec se sporeče vkljub vsej previdnosti z nemškutarjem ali nacionalcem, tožbe se ne izogne: Društvo ga brani. 4. Kmetu, kateremu toča pobije ves njegov pridelek, gre trdo za seme. Društvo ga podpira. 5. Kmet pogori brez zavarovalnine — edina pomoč je zopet to društvo. Takih in enakih slučajev je še mnogo. Ali potem ni potrebno, da pristopi vsak Slovenec na Koroškem kot ud temu društvu? Kajti teh uslužnosti deležni so samo društveni udje. Gotovo! Vsak naj postane ud „Kat. pol. in gospodarskega društva“, da bomo z združeno močjo uspešno branili svoj dom in odbijali napade združenih naših nasprotnikov. Torej Slovenci! Korakoma naprej! Naprej do popolne naše neodvisnosti! Naprej do prostosti! Narodnjaki, na delo za „Kat. polit. in gospodarsko društvo“.

Grafenauer.

Pozor! Stipendije za obiskovalce obrtnih šol.

Glasom poročila c. kr. deželne vlade v Celovcu se bo podarilo v l. 1908 koroškim deželanom nekaj državnih štipendij za obisk c. kr. državnih obrtnih šol, c. kr. učilišč za tkaninsko obrt, c. kr. stavbinsko-rokodelskih šol, c. kr. stro-

---

robe, razni šehi so pozdravljali že od daleč, ker so vedeli, da ti štirje možakarji prinesejo nekaj cvenka za njih itak ne predebele mošnjičke!

To je moral biti nekdaj krasen kraj, katerega je napravil Salomon s tem, da je na treh krajih z mogočnim zidovjem podzidal goro „Haram-eš-šerif“, „svetišče veličanstva“ ga imenujejo dandanes Arabci. Zdaj stojite dve mošeji na tem prostoru, ena je res lepa, na drugi ni kaj izrednega. A kaj je vse to proti nekdanjemu templu, ki je stal sredi obširnega prostora! Vrhu tega je kraj silno zanemarjen; povsod raste trava; na kako popravo se tudi ne misli, kdo bi tudi izdajal denar za kamenje, kojega je turški žep tako potreben!

Šli smo mimo zlatih vrat, ki so nekdaj vodile ravno pred tempel. Raz zida je lep razgled na dolino Jozafat in Oljsko goro. Kamor prideš in odkoder pogledaš, povsod vidiš, da je Jeruzalem lepo mesto še dandanes.

Po stopnicah gremo v Salomonove hleve, kakor se imenujejo velikanski obokani prostori s silnimi stebri; o namenu teh prostorov si raziskovalci še danes niso na jasnem. Križarji so imeli v njih konjske hleve. Nad njimi je nekdaj stala Salomonova palača, danes je tam mošeja el-Aksa, to je „široka“ — nekdaj krščanska cerkev. Zidana je krasno, posebno lepa je leca in tri moslimske molitvenice, vse z mramorjem obložene, znameniti so tudi mogočni stebri. Nekaj jih je po dva. Pri dveh se zapazi, da sta precej oguljena; tam je med nju vtaknjen železen drog. Dr. Ehrlich mi razloži, da so se v prejšnjih časih moslimi tlačili skoz, češ, komur se posreči priti skoz ta dva stebra, ta pride tudi v raj! Pogostoma se je pa pri tem tlačenju pripetilo, da si je marsikateri moslim pretlačil preobsežen trebuh, ter obtičal mrtev med stebri, zato so dejali sedaj vmes železen drog. Kako bo s paradižem — ne vem!

Kadar hoče kristjan — moslimi imenujejo nas žavre, to je pse — prestopiti prag mošeje, si mora natakniti na čevlje še drugo obuvalo, ker moslim gre molit bos ali vsaj le v nogavicah. Tukaj imajo za obiskovalce pripravljeno celo krdelo obuval, ruskih galoš. Meni je moslim natakoval te in one, a ni šlo, ker je bila noga prevelika. Mož si je bil že v skrbeh in tudi jaz sem mislil, da bom moral pustiti obisk, ker ni tako velikih galoš. Končno pride vendar s parom; bili so že pohojeni. Te sva vendar spravila na noge, samo da sem hodil, kakor bi vlačil za seboj ves svet, da me je gledalo staro in mlado, ko sem „lafidral“ po mošeji. Moslimi so bili zadovoljni, jaz — tudi, ker ni trajalo dolgo.

Na kraju, kjer je nekdaj stal tempelj, stoji sedaj mošeja Es-Sakra, to je mošeja skale. To je res krasna stavba z veličastno kupolo. Imenuje se tudi Omar-jeva mošeja, ker jo je večinoma zidal kalif (kralj) Omar. Vse je iz mramorja in zlata, kras povsod, da človek ne veš, kam bi gledal. Kakšen razloček med cerkvijo božjega groba in tem mohamedanskim svetiščem! Tudi med moslimi je več strank, a na zunaj so vse edine; v mošejah imajo svoje lastne prostore, prepir pa praga mošeje ne sme prestopiti. Kraljevski kras vlada na tem mestu — zanemarjenost pa v božjem grobu — ker medsebojni prepir kristjanov ne pripusti, da bi dostojno popravili svoje največje svetišče.

Dasi moslim kristjana črti, ga rad spusti celo v raj, ako namreč z denarjem odpre drugače trdo zaklenjena rajska vrata. Ta ključ sem nataknil tudi jaz, ker ni predrag. Že prej me je opozoril dr. Ehrlich, in mi ukazal, pripraviti nekaj drobiža. Mošeja ima štiri vrata. Na severni strani je pri vhodu v tlaku majhen zelen kamen, v katerem je vtaknjeno nekaj žrebljev. Moslimi pravijo, da pride vsako stoletje angeljc in potegne en žrebelj. Kadar bo izginil zadnji, pride sodni dan. Da bi jih prehitro ne populil, si mohamedan pomaga tudi pri angeljcu z — bakšišem. Na ta kamen je pa treba nastaviti ključ, ki odpira vsa vrata, celo nebeška, namreč — bakšiš.

Smešnice.

Dobro jo je pogruntal. Pijanček k ženi: „Veš kaj, stara, zdravnik mi je rekel, da imam železno naturo. Vidiš, zato pa ne smem vode piti, da mi železna natura ne zarjavi.“

* Neka kmetica je tožila, da se je lan slabo obnesel, ker je ostal tako kratek. — Hčerka pa jo potolaži: „Za otroške srajce bo vendar dosti dolg.“

* Mojster: „Poglej, koliko je na uri?“ — Fant: „Nič“. — Mojster: „Kako to?“ — Fant: „Saj še ena ni.“

kovnih šol za posamezne obrtne panoge, tečajev za stavbinske in umetniške rokodelce, ki so v zvezi z obrtnimi državnimi učilišči in za učence tretjega razreda državnih rokodelskih šol.

Od koroških zavodov pridejo v poštev c. kr. stavbinska in umetniško-rokodelska šola v Celovcu z nadaljevalno šolo in zimskim tečajem za stavbinske rokodelce, c. kr. obrtna šola za strojedelstvo z nadaljevalno šolo za mehanično-tehnične obrti in elektro-tehniškim tečajem, c. kr. strokovna šola za puškarstvo v Borovljah z nadaljevalno šolo in mojstrskim tečajem za puškarje, slednjič c. kr. strokovna šola za obdelanje lesa v Beljaku z obrtno in trgovsko nadaljevalno šolo.

Za šole v Celovcu in Beljaku so namenjene ustanove 40 K na mesec, za Borovlje pa 30 K.

Prositelji morajo z vsemi potrebnimi listinami opremljene prošnje vposlati najpozneje do 15. majnika t. l. ravnateljstvu tiste šole, na kateri se hočejo v prihodnjem šolskem letu izobraževati, in to tudi tedaj, ako je dotična šola izven prosilčeve kronovine. Iz prošnje, oziroma prilog k prošnji mora biti razvidno:

1. Ime in starost prosilca (krstni ali rojstni list);

2. njegovih staršev ali njegova pristojnost (domovinski list);

3. način in doba njegove slučajne uporabe v praksi (učno spričevalo, eventualno tudi delavska spričevala);

4. šolska izobrazba (zadnje letno spričevalo ali spričevalo kakega tečaja (kurza) in odhodnica eventualno obiskovane obrtne šole). Prosilci, ki ob času svoje prošnje še obiskujejo kako šolo, morajo priložiti tudi zadnje semestralno spričevalo, oziroma zadnje šolsko naznanilo;

5. poklic, bivališče, gmotne in rodbinske razmere staršev, oziroma prosilca (ubožno ali spričevalo nepremožnosti).

Tisti prosilci, ki so delali v obrtu, v katerem se hočejo izobraziti, najmanj dve leti praktično in so obiskovali poleg tega kako najmanj dvorazredno obrtno nadaljevalno šolo, imajo prednost, ne gledé na posebne vzprejemne pogoje vsake šole.

Dalje imajo prednost sinovi obrtnikov in obrtniških delavcev (mojstrov, pomočnikov in tovarniških delavcev), ki se hočejo izobraževati v stroki svojih očetov, potem sinovi obrtnikov sploh, nadalje starejši pred mlajšimi.

Vobče so pa izključeni oni prosilci, katerih starši stanujejo v šolskem kraju samem. Take prosilce bo podpiral učiteljski zbor s sredstvi, ki so na razpolago posameznim šolam.

Prošnje, oziroma zgoraj navedene potrebne listine (dokumente) in poročila, v kateri stroki se misli prosilec izobraževati, se naj pošljejo najpozneje do 1. maja na naslov: Društvo „Drava“ v roke č. g. J. Trunk, Beljak, Koroško. Društvo bo sestavilo prošnje ter dalo prosilcem potrebne nasvete.

Slovensko razumništvo pa prosimo, da opozori prizadete na te štipendije. —*ij.*

Narodnjaštvo „Korošca“.

Nemški nacionalci so se že pred 14 dnevi z vso silo zagnali zoper jezikoslovno ravnopravnost koroških Slovencev, zahtevali so, da mora na Koroškem ostati pri starih krivicah in grozili so celo vladi, ako bi v tem oziru kaj izpremenila. Drugi avstrijski Nemci so čutili potrebo, pridružiti se zahtevam koroških prenapetnežev, in tako vidimo, da so vsi avstrijski nemškinacionalci edino nastopili zoper peščico pogumnih koroških Slovencev. „Mir“ se je takoj oglasil in naznanil koroškim Slovencem in sploh slovenski javnosti nevarnost, ki nam iznova preti. Eden pa, ki ima sicer polna usta narodnjaškega bahaštva, pa — molči. „Korošec“ — molči kakor grob. On nima nobene besede zoper to nasilnost nemških nacionalcev, ta narodni „radikalec“ je ta nemški naskok svojim vernim ovčicam kratkomalo zamolčal! To je korajža — pest v žepu! Da, da, pogum imajo ti copatarji samo nad lastnimi rojaki, ki jih številko za številko z gnojnico oblivajo, pred resničnimi sovražniki koroških Slovencev, pred požrešnimi nemškimi nacionalci, pa zlezejo krotko pod klop. In potem še stopajo predrzno pred slovensko javnost in si od nevedneže pustijo kaditi kot narodni „junaki“ in „pravi voditelji“ koroškega slovenstva. Krinka pada!

Koroške novice.

Razveljavljene so občinske volitve v Vernbergu, in sicer v vseh treh razredih. Veselje med Slovenci je vsled tega vseobče, ker imajo sedaj upanje na zmago v vseh treh razredih. Na delo torej, bratje!

Vojaški nabori se bodo letos vršili na Koroškem ob sledečem času: V Prevaljah 7. majnika, v Pliberku 8. majnika, v Dobrlivasi 9. majnika, v Železni Kapli 11. majnika, v Velikovcu 12. in 13. majnika, v Št. Pavlu 15. in 16. majnika, v Celovcu (mesto) 22. majnika, v Trbižu 23. majnika, v Podkloštru 25. majnika, v Beljaku 29. in 30. majnika ter 1. in 2. junija, v Šmohorju 4. junija, v Borovljah 19. in 20. junija, v Celovcu (okolica) 22., 23. in 24. junija. Slovenski mladeniči! Ob naborih ne zabite, da ste krepki sinovi slovenskih mater, sokoli slovenske Koroške!

Borovlje. (1. maj.) Po brezvestnih voditeljih nahujskano delavstvo zadnji čas prav skrbno pobira podpise za slavlje 1. maja. Veliko neorganiziranih delavcev je podpisalo, ker še znalo ni za pomen tega dneva. Dobro vedé, da se nas ne posluša, če še tako trezno in pametno pišemo ali govorimo, pustimo, da naj enkrat socialni demokrat govori v „Miru“ o 1. maju: V avgustu 1907 je pisal socialni demokrat Robert Schmidt v „Social. Monatshefte“ takole: 1. majnik je bil delavstvu marsikje v pogubo. Izzval je boje z delodajavci, katerih delavci niso mogli prenesti. 1906 so morali nemški knjigovezi zaradi 1. majnika z delodajalci voditi 13 tedenski boj v času, ko nanj niso bili pripravljeni. Istega leta je zaradi proslave 1. majnika izbruhnil nov boj med berolinskimi kovinskimi delavci in njihovim strokovnim vodstvom, ki se je končal na ta način, da zdaj gospodujejo med kovinskimi delavci rumena društva. V njihovih rokah je zdaj „Zveza kovinskih delavcev“. Ta zveza je morala za člane, ki so zavoljo 1. majnika bili odpuščeni, plačati 128.252 mark (= 153.902 K 40 vin.). Boji med strokovnimi organizacijami in delodajalci zaradi 1. majnika imajo to posledico, da pridejo vedno bolj na površje druge organizacije. 1. majnik je zelo škodljiva, vrhutega pa brezpomembna demonstracija.“ — Tako piše socialni demokrat v socialnodemokratičnem listu o 1. majniku. Ker smo prepričani, da borovski in podljubeljski socialisti ne znajo, kako njihovi lastni voditelji (Neutzler ne) sodijo o 1. maju, smo jim radovoljno preskrbeli o tem socialistično sodbo. Kaj rečete, kdo ima prav Neutzler ali Robert Schmidt?

Borovlje. (Naša šola) se je pokazala zopet enkrat v svojem ponemčevalnem duhu. Ni dovolj, da se skuša na vse pretege iztrebiti iz nje vsako slovensko besedo, ter tako prisiliti otroke slovenskih starišev, opustiti učenje svojega maternega jezika; ne, naši gospodje učitelji grejo še dalje. Začeli so v zadnjem času tudi učiti mladino pri Slovencih slaboznano „Wacht am Rhein“ peti, pesem, o kateri se pravi, da ni protiavstrijska, ampak da naj se ž njo pokaže in potrdi le nemški značaj onih, ki jo pojejo. Toda bodi ta pesem taka ali taka, mi odločno zahtevamo, da se v prihodnje taki načini ponemčevanja opustijo in in da se mladina uči kaj pametnejšega, ne pa „vahtarco“, s katero se seje le sovraštvo do Slovencev in strankarsko preziranje že med deco. Mislite, gospodje, da smo gluhi? O ne! In nemi? To še manj, ker nismo nem-škega rodu. Po sedmih letih, pravijo sicer, pride vse prav, a upajmo, da nam ne bo treba čakati sedem dolgih let, ker bo gotovo že prej vzkipela potrpežljivost slovenskih boroveljskih prebivalcev. Potem pa, gospodje, ne delajte se nevedne in nedolžne, ampak dobro vedite — in to si zapomnite za vselej — mi nismo izzivali in tudi ne bomo, zahtevamo le naše svete pravice, katere si bomo priborili vkljub vašemu nasprotovanju. Naša mladina nam je premila, da bi jo pustili vam za vaše protinarodne namene. Gospod Palla, se še vedno nočete poboljšati? Toda kakor Vam ljubo — poznamo Vas, pravice si bomo poiskali sami, pa naj bo pot do nje še tako trnjeva!

Slov. Plajberg. (Kdo boljše gospodari?) Naši nasprotniki imajo navado, da zavozijo občinsko gospodarstvo in pripuste potem nam težavno delo, spraviti je zopet v red. Zraven pa še potem govore in pišejo, da smo mi gospodarstvo v občini zavozili. Tako se godi tudi pri naši občini. Tako se je pripetilo, da je pd. Plesnovec iz Ljubelja razlagal neki večer v neki gostilni v Podljubelju gostom sedanje gospodarstvo občine, pa tako, kakor ne odgovarja dejstvom. Trdil je na primer, da je vseeno, če so se pobirali prej, ko je bila občina v liberalnih rokah, prenizke občinske doklade, ali da se morajo zdaj, ko ima občina veliko nižji direktni davek, nalagati izvanredno visoki občinski odstotki. Mi pa menimo, da temu nikakor ni tako, in sicer iz teh-le vzrokov: Unija svinčenih rudnikov se je pečala s kopanjem rude tudi v naši občini, a ustavila delo koncem leta 1905 iz neznanih vzrokov. Bilo je tudi več posestev v lasti iste ter je vsled tega bila največja davkoplačevalka cele občine. Prispevala je do 800 K direktnega davka, kar pri tako majhni in ubogi občini, kakor je naša, ni malenkost. Ko je ista delo ustavila in poprodala večji del svojih posestev, je malodane cela ta svota pri direktnem davku odpadla, kar smo morali mi kmetje in majhni rokodelci občutiti, kajti manj plačevalcev ko je k poravnavi gotovih izdatkov, več pride na enega. Cela občina pa je koncem lanskega leta (1907) plačala samo približno 2500 K drž. davka. Ako torej pomislimo, da se je pred 3 ali 4 leti, ko je še plačevala unija svoje ogromne svote k občinskim potrebščinam, napravil pri občini dolg, pridemo do zaključka, da je krivo liberalno gospodarstvo tega, da moramo mi kmetje in mali obrtniki plačevati tiste svote, katere bi po pravici morala unija. Na temu je kajpada unija nedolžna, nego je kriv prejšnji nemško-liberalni občinski zastop, ozir. občinsko predstojništvo, katero je proti občinskim izdatkom prenizke občinske doklade predpisavalo. Poprej bi se ti primanjkljaji, ki so nastali vsled tega, lahko pokrili s par odstotki (procenti), a zdaj, ko je drž. davek toliko nižji, je to nasprotno in vrhutega je denar, ki se izdaja za obresti od izposojenega denarja, takorekoč zavržen, a vendar ga moramo plačati mi kmetje. Vsega tega bi ne bilo treba, ako bi se v prejšnjih letih nastavile zadosti visoke občinske doklade. Vsled tega smo morali plačevati v letu 1906 111 %ne, a v letu 1907 113 %ne občinske doklade, ne prištevši šolskih in doklad za vzdrževanje občinskih potov. Le za tekoče leto so se mogle doklade znižati tako daleč, da bomo letos plačevali, kakor je bilo od županstva oklicano, samo 52 %. — Navsezadnje pa se od nasprotne strani trdi, da je sedanje občinsko gospodarstvo krivo tako visokih občinskih doklad, toda mislimo, da je pravi vzrok s tem jasno raztolmačen. Sedanji občinski zastop je neustrašeno prevzel breme naše občine ter v letih 1906 in 1907 poravnal 700 K občinskega dolga; seveda je marsikateri davkoplačevalec začudeno odprl usta, ko se mu je dostavilo plačilno povelje občinskih doklad; toda ponavljamo, temu je bilo krivo prejšnje nemško-liberalno občinsko gospodarstvo. — Vas, Plesnovec, pa vprašamo, ali je to v redu, ako se nalaga prenizke občinske doklade in ali bi morebiti raditega marsikateri volilec ne volil mogoče drugače, ako bi se doklade zvišale za nekaj odstotkov izven navade?

Več slovenskih kmetov.

Slov. Plajberg. Naše občinsko predstojništvo je oklicalo, da se bodo v tekočem letu pobirale za občinske potrebščine v celi občini 52 %ne občinske, 12 %ne šolske doklade v šolski občini Slov. Plajberg, 15 %ne šolske doklade v šolski občini Ljubelj in 24 %ne doklade za vzdrževanje občinskih poti v davčni občini Slov. Plajberg. Po dveletnem gospodarstvu tačasnega županstva, v katerem času je moralo pobirati izvanredno visoke občinske doklade, da je poravnalo stavljene denarne zahteve, je omogočilo, da so se znižale iste več nego za polovico, kakor smo jih plačevali v prvih dveh letih, na 52 %. Tako nizkih občinskih doklad kakor jih imamo letos, že davno ne pomnimo. Tako gospodarijo slovenske občine.

Spodnji Rož. (Za kmete.) V 16. številki „Mira“ je dopisnik iz Beljaka priporočal saditi bučne peške brez luščin. Tak poskus je napravil že tukaj en kmet, toda peške so ostale brez luščin samo eno leto, potem so jih pa imele vsako leto več. Gotovo vsled tega, ker so čebele prenesle cvetni prah iz drugih njiv z luščinastimi bučami. Sajenje takih pešk bi imelo torej le tedaj uspeh, če bi jih sadili vsi kmetje ene vasi.

Št. Janž v Rožu. (Pasji davek.) Občeznano je, da so nemčurji pri zadnjih občinskih volitvah prav imenitno podlegli. Tudi si bo vsak lahko mislil, da so Košičev Pepček zdaj na zavedne volilce hudo jezen. Na kakšen način pa bo svojo jezico iztresel, je bila pa uganka prihodnosti, ki se pa sedaj že pričenja razvozlavati. Začel je pri njemu najljubših stvareh, pri pseh. Da so mu to res najljubše stvari, priča to, da jih ima vedno celo tolpo za seboj. Zapazil je pa, da pelje včasih tudi kak zaveden Slovenec kakega psička s seboj. Tega veselja pa menda s Slovenci noče deliti. Zato se je pritožil, da je v občini preveč psov. Pritožbi se je seveda ugodilo in občina je dobila ukaz, da mora pobirati pasji davek in sicer 2 K od vsakega psa, ki ne bo na verigi. Lastniki psov se bodo seveda jezili. Pepček se pa smeji, ker uživa zavest, da se bo odslej lahko bolj sam razveseljeval s psički.

Svetnavas. (Napredek.) Tukaj se je ustanovila „firma“ za fabriciranje nemčurskih glasov za prihodnje (oho, že sedaj!) občinske volitve in za nagajanje našemu vrlemu županu. Pa še reci kdo, da nismo napredni!

Malošče. (Žalosten dogodek.) Neusmiljena smrt pokosila je v torek zjutraj priljubljeno sosedo „mlado Ambrušinjo“ v starosti 22 let. Na predvečer čutila se je še popolnoma zdravo, a ko je v noči podelila 2 deklicama življenje, se vkljub takojšnje zdravniške pomoči krvotok ni mogel ustaviti, vsled česar je v Gospodu zaspala. Rajnko

so krasile vse lastnosti dobre slovenske gospodinje. Možu k tej bridki in bolestni izgubi globoko sožalje!

Št. Jurij na Zili. (O šoli.) Skoro dva meseca je že, odkar se je učitelj 3. razreda, gospod Hribernik, preselil v Črneče. Nasprotstvo od strani nadučitelja je bilo menda vzrok, da je prosil za drugo mesto. Tretji razred je torej že dva meseca brez rednega pouka. Imel je sicer ta razred do zdaj vsak drugi dan šolo, a kaj koristi pouk, ako ga morajo oskrbovati dve učne moči, ki vrhu tega v 3. razredu še nikdar niso poučevale! Da pri takem učnem redu trpijo pri pouku tudi drugi razredi, samo omenimo. Vrhu tega bi v zimskem času otroke lahko pošiljali v šolo, v letnem času pa jih bodemo vsled pomanjkanja in dragote delavnih moči krvavo potrebovali doma, a gorje! tedaj se sodi po paragrafih postave. Šolska oblast dobro pozna naše šolske razmere, ve tudi, da smo pred 5 leti morali zidati kar dve šoli naenkrat — gotovo zato, da bi se v njih redno poučevalo — a učne moči še ni poslala. Naš g. nadučitelj sedi v okrajnem šolskem svetu, a nič ne doseže. Naš gosp. župan menda pri okrajnem glavarju veliko premore, njegova prsa diči zaslužen križec, vkljub temu manjka učna moč za 3. razred. — So ljudje, ki se prištevajo gorkim prijateljem šole, kadar pa bi bilo treba pokazati to naklonjenost v dejanju, se ta naenkrat razkadi, kot megla.

Št. Jurij na Zili. (Razno.) Naša župnijska cerkev je dobila dva nova, lepa, v gotičnem slogu izdelana lestenca, po zilskem narečju „rože“. Staneta 700 kron, darovali so ju fantje in dekleta. — Brezuspešno se je trudil izvežban strokovnjak, da bi popravil našo cerkveno uro, a glej, domačemu možu se je posrečilo najti napako. Zdaj že dalje časa točno kaže in bije. — Prvega slovenskega romanja v Lurd se od tod udeleži Liza Frank, pd. Mojštrova. — Proti večeru velikonočnega praznika je pričelo snežiti, sneg je tako izdatno padal, da ga je padlo v torek zjutraj že en meter visoko. Kmetje, ki imajo šele malo semena vsajenega, zelo tožijo, ker letos nebo noče pokazati trajno prijaznega obličja.

Brdo na Zili. (Razno.) Na Velikonočni pondeljek je padlo pri nas nad 70 cm snega, ki nam obeta slabo letino; mnogo posestnikov še ni moglo vsejati vsega semena. — Govori se pri nas, da nas obiščejo 3. maja brnski igralci društva „Dobrač“ ter bodo tudi pri nas igrali. Že sedaj vabimo k obilni udeležbi. — Na velikonočni pondeljek smo obhajali obhodnico vrlega narodnega mladeniča Aleša Brugger, ki odpotuje v Budimpešto. Žalostni smo mu podajali roke. Bil je delaven, svojemu rodu vedno zvest mladenič. Želimo mu sreče tudi na tujem. Na svidenje, Ksander!

Dobrlavas. (Občni zbor „Hranilnice in posojilnice v Sinčivasi“) se je vršil na Cvetno nedeljo popoldne v posojilnični hiši v Dobrlivasi. Računski zaključek izkazuje za l. 1907 (18. uprav. leto) 166.601 K dohodkov in 161.568 K 37 v izdatkov, torej vsega prometa K 328.169·37. Čistega dobička je bilo 1031 K 1 v. Pa že med letom se je na konto čistega dobička dalo pogorelcem v Priblivasi 301 K. Bil je v resnici torej za toliko večji. Od ostalega čistega dobička se je pridejalo 237 K 11 v rezervnemu fondu, ki je narasel na 18.000 K. 400 K se je naložilo kot utemeljnina za posebni rezervni fond za slučajne izgube. Ostalih 393 K 90 v pa se je razdelilo v narodne in dobrodelne namene, in sicer za izobraževalno društvo v Št. Vidu 100 K, za oni v Žitarivasi in Škocijanu po 50 K, dobrolskemu 10 K (ki ima pa od hranilnice dve sobi brezplačno v najemu), „Narodni šoli“ v Št. Rupertu 50 K, „Učit. domu“ 50 K, „Slov. kršč. soc. zvezi“ v Celovcu 20 K, požarni brambi v Sinčivasi 40 K in nekemu kmetu podpore 29 K 90 v. Odbor se je potrdil stari. Sprejelo se je še nekaj praktičnih predlogov. Hranilnica je članica „Zadružne zveze“ v Celju. Živela posojilnica, ki tako dobro razume svojo narodno dolžnost!

Od Obirja. (Plačilo za zasluge.) Prebudil sem se iz zimskega spanja, pograbil za „rešpetlin“, da malo pogledam po svetu. Hitro sem staknil nekaj novega. Tam v Žitarivasi poučuje kot učiteljica žena tamošnjega šolskega voditelja. Pogledam, če se je med tem časom izpremenila deželna šolska postava. A vedno še velja stara postava, katera ne pozna omoženih učiteljic. C. kr. deželni šolski svet se prosi za odgovor, ali so na Koroškem od cesarja potrjene postave le zato tukaj, da jih c. kr. oblasti kršijo? Nevoljen obrnem svoj „rešpetlin“ na drugo stran. Zagledam večjo učiteljsko družbo. Glasno se pogovarjajo. Poslušam. Žitarska šola jih razburja. Zakaj se je odpovedala učiteljica svoji službi v Žitarivasi? Počasi, prijatelji in prijateljice, oglasi se tam eden, kdo je tako dolgo nagajal učiteljici, da je reva v obupu prosila za odpust. Potem pa se je zgodilo, da se je poučevanje v prvem razredu izročilo Kogelnikovi. Tako je prišla ob kruh uboga tovarišica. To je žalostna resnica. Tako je govoril in obmolknili so. Jaz sem pa radoveden, kako dolgo se bo na Koroškem z učiteljstvom delalo, kakor je — gotovim ljudem všeč! Ali nimamo deželnega šolskega sveta?

Železna Kapla. Po višjih gorah je zapadel sneg o velikonočnih praznikih nad 1 meter visoko. Veselica izobraževalnega društva, napovedana na Velikonočni pondeljek, se je vsled tega odpovedala. Krepkih gorjancev je pa prišlo toliko, da smo se naravnost čudili in obžalovali, da se je prej dobrolskim igralcem in tamburašem odpovedalo. Zabavali smo se pa med seboj prav veselo. Krasno so prepevali kapelske pevke in pevci. Pevovodji g. Haderlapu vsa čast! Slovenska pesem, zapeta iz grl slovenskih mladenk in mladeničev je res čudovito lepa! Veselico priredimo najbrž tretjo nedeljo po Velíki noči.

Pliberk. (Dr. Vinko Hudelist) bo odslej ordiniral v Pliberku pri Gliniku, in sicer vsak torek od 8. ure zjutraj naprej; če bo treba pa tudi ob sobotah.

Št. Andraž v Labudski dolini. (Smrtna kosa.) Umrl je tukaj na Velikonočni pondeljek popoldne po dolgotrajnem bolehanju koroški duhovščini dobro znani jezuit o. Tomaž Lempl, bivši špiritual v celovški bogoslovnici.

Torba za nasprotnike.

Občni zbor nemškega šulferajna. Občni zbor nemškega „šulferajna“ se bo vršil letos o Binkoštih v Celovcu. Uradna celovčanka, ki stoji v službi nemškega šulferajna, poroča o obširnih pripravah za to nemško veselico. Slavnostni odbor je v zadnji seji odobril sledeči spored: Na Binkoštno soboto bo v hotelu „Sandwirth“ pozdravni večer. Na Binkoštno nedeljo zjutraj bodo celovške dame pogostile z zajutrkom nemške goste nemškega in slovenskega pokolenja na takozvanem „Heiligengeistschütt“. Da jim bo zajutrek bolj dišal, jim bodo godli godci. Temu sledi občni zbor. Popoldne pa se bodo vozili pristni in nepristni germanski sinovi in hčerke po lepem slovenskem Vrbskem jezeru. Zvečer bo slavnostni komers v veliki dvorani „Musiksäle“, ki so se sezidali tudi z lepo svoto tisočakov iz slovenskega ljudstva. Na Binkoštni pondeljek bo od 9. do 11. ure dopoldne zopet jutranji koncert na Križni gori. V cerkev šulverajnovcem na praznike tako ni treba hoditi. Zvečer komers, zjutraj pa koncert! Popoldne bodo pa zopet zleteli v Borovlje-Podgoro, kjer naj konča vso šulferajnsko slavnost „velika ljudska veselica“. Kaj vraga imajo ti le ljudje v slovenskih krajih iskati? Nemški koroški listi vedno pisarijo o slovenskem „hujskanju“, če priredimo Slovenci v slovenskem kraju kako nedolžno veselico ali pa zborovanje. V nemške kraje Slovenci pa nismo silili. Vprašamo, kaj pa je to, če ne navadno hujskanje proti Slovencem, če se priredi šulferajnova veselica v slovenskem kraju, med Slovenci? Kaka dvojna mera je to, ki jo deli c. kr. vlada? Ko so igrali lani v celovški okolici, v slovenskem Žrelcu, domači fantje slovensko igro v zasebni hiši in so povabili le znance, je dovolilo celovško c. kr. okrajno glavarstvo predstavo nedolžne igre le **izjemoma.** Vprašamo c. kr. okrajno glavarstvo, kaj bo ukrenilo sedaj, ko hoče prirediti Slovencem sovražni nemški šulferajn v slovenskem kraju, ne med Nemci, ljudsko veselico? Proti taki dvojni meri koroški Slovenci protestiramo.

Velikovec. (Velikovčani hočejo v „Miru“ živeti.) „Mir“ je v treh številkah zaporedoma pustil Velikovčane pri pokoju; toda s tem niso zadovoljni. Zakaj v „Allg. Bauernzeitung“ z dne 10. t. m., štev. 15, naravnost vprašuje velikovški dopisnik: „Mir“, „warum schweigst du?“ („Mir“, „zakaj molčiš?“) Zakaj smo molčali? Odgovor: Ker zadeva, kojo omenja omenjeni list, ni nobene take važnosti, da bi morala v javnost. Toda, ker so pa nasprotniki pisali o tem, pa sedaj ne molčim, ampak dam pravi odgovor. Nikakor ni res, da bi bilo „neko slepo orodje bindišarskih farjev (diši zelo po hajlovski oliki) Nemce zbadalo“, pač pa je gola resnica, da je dotični, ki ga dopisnik meni, stavil takoj pri svojem vstopu v nemškem jeziku vprašanje: „Gospoda moja, kaj je socialno vprašanje?“ Tako je podpisanemu pravil dotični sam. To se vendar ne reče Nemcev zbadati! Če bi bile te besede padle v slovenskem jeziku, potem bi bilo drugače. Toda Nemci in nemškutarji menda že imajo to za zbadanja, če pride Slovenec pred njih oči! Samo takrat Slovenci ne zbadajo, če pridejo z denarjem. V nastalem (navadnem gostilniškem) prepiru je dotičnik zelo mirno in z navadnim glasom odgovarjal navzočim, pač pa so se nasprotniki, posebno eden, tako zelo razvneli, da se je vpitje skozi zaprta okna in vrata zelo močno slišalo na ulico in dvorišče. O tem se je prepričal podpisani sam. Tudi ni res, da bi „se bil čutil poklicanega katehet na meščanski šoli, vmešavati se v ta prepir in kot „ultra-Slovenec“ Nemce zmerjati.“ Pač pa je gola resnica, da je gosp. kateheta parkrat prosil gostilničar, naj bi dotičnega Slovenca povabil v klubovo sobo. To, in ničesar drugega, je g. katehet tudi storil z besedami: „Gospod Č., pojdite raje k nam, saj vidite, da se vam ti samo posmehujejo.“ Toda g. Č. ni šel. To je tudi dokaz, da ni nobeno „slepo orodje bindišarskih f.....“, pač pa samostojen mož. Nasprotniki so nato sami zahtevali od g. kateheta, da bi jim odgovoril na nekatera vprašanja. A g. katehet odgovori: „Drugokrat, danes ne“ in odide. In tako so nasprotniki s tem gospodom, „ki hoče biti“ (po njihovih misli) „vedno nedolžen“, seveda kmalu odpravili. Medtem pride v gostilno podpisani, in ko gre po dvorišču in sliši glasen prepir v prvi sobi, gre naravnost skozi vrt v klubovo sobo ter vpraša tam navzoče, kaj imajo zunaj v vinotoču, da je tako veliko vpitje. V odgovor dobi: „Gospoda Č. imajo nasprotniki v delu.“ Od začetka se podpisani za prepir ne zmeni, ali ker je prihajalo vedno hujše, dá poklicati gostilničarja in ga prijazno prosi: „Prosim, g. Stersche, napravite red in mir zunaj!“ Toda najemnik tega ni storil, in nato šele je podpisani šel sam v vinotoč in tam izgovoril tele besede: „Kot oskrbnik te hiše ukazujem in prosim za mir, mi hočemo imeti dostojno gostilno za dostojne goste; ako se gospodje ne znate obnašati dostojno, potem pa smete iti.“ Prepira in poloma vendar v nobeni pošteni gostilni ne sme biti. Saj „Narodni dom“ vendar ni in ne sme biti nobena beznica. Izzvan od nekaterih nasprotnikov je podpisani govoril še sledeče: „Mi Slovenci nikakor nismo nasprotni temu, da bi Nemci ne smeli zahajati v našo gostilno, gostilna je za vse; toda zbadati se pod svojo lastno streho ne damo. Govorite nemško, pojte nemško, ali hajlanje in petje pesmi, kot so „Das deutsche Lied“, „Die Wacht am Rhein“ smatramo mi v svoji lastni hiši za zbadanje; če bi Slovenci v kaki nemški gostilni peli „Hej Slovani“ ali „Slovenec sem“, bi morali pobrati šila in kopita.“ S takimi besedami se vendar ne meče Nemcev iz „Narodnega doma“; pač pa nasprotno, vsak gost nam je ljub, ki se vede dostojno, bodisi Slovenec ali Nemec. Kdor pa hoče razgrajati ali išče prepira ali morda še kaj drugega, se ga pa vedno sme postaviti na hladno, bodisi, da je Nemec ali Slovenec. Da bi velikovški duhovniki „jedli nemški kruh“, tega dopisnik sam ne verjame. Če bi to bilo res, bi v Velikovcu niti eden duhovnik ne mogel živeti. Tudi želje gospoda dopisnika, da bi nas Slovence iz „Narodnega doma“ metali, se ne bodo tako lahko izpolnile. Naravnost neumna pa je trditev nasprotnega dopisnika, da bi bil „Narodni dom“ v „škripcih“. To misli gotovo radi novega najemnika. Seveda, če bi bilo to šlo po plitvi pameti tistih, ki so bili najemnikovi svetovalci glede sodnijske odpovedi, potem bi bil „Narodni dom“ zares prišel v škripec; toda pogodba je pogodba, in sodnija ima malo več pameti kakor pa velikovški kopitarji. O gosp. Sterschetu piše, da ni „Deutschenfresser“ (nemcežrc). Silno fino! Diši po nemškutarski kulturi. Koliko Nemcev sta pa prejšnja najemnika „požrla“? Koliko Nemcev so „požrli“ drugi Slovenci? Nemškutar, roko na srce in — tiho! Da bi Nemci sedanjega najemnika samo radi tega počastili v mesnici in gostilni, ker ima pri njih simpatije (priljubljenost), je vse prav, ali odjemalce in goste sta imela tudi prejšnja najemnika. Kar piše nasprotni dopisnik, da sva morala g. katehet in podpisani „slišati zelo lepe reči, bodisi od gostilničarja, kakor od nemških gostov“, je gola laž; pač pa je podpisani posebno enemu teh nemških gostov povedal reči, da je moral kar umolknuti. Ravno tako je gola laž, da bi se bila morala hitro pobrati (eilends verduften). Resnica je, da se gosp. katehet takrat sploh ni hotel spuščati v prepir, podpisani pa je naravnost izzvan od enega „nemškega gosta“ z besedami: „Kommen sie her, wenn sie Courage haben!“ (Pojte sem, če imate korajžo), stopil nazaj in tem „nemškim gostom“ zasolil par neljubih besed. Da sedanji najemnik ni prišel sem „kot agitator“, kakor dopisnik misli, s tem se strinjamo tudi mi. Pač pa se ne motimo, da bi Nemci radi imeli v „Narodnem domu“ agitatorja za svojo stran. Laž je tudi, „da od tukajšnjih“ (velikovških) „Slovencev niti ena gostilna“ ne bi mogla živeti, pač pa je resnica, da bi se nemško-nacionalnim gostilnam godilo slabo, ako bi jih ne obiskovali vsi tisti Velikovčani, po kojih žilah teče pristna slovenska kri — in če bi bili okoliški Slovenci vsi zavedni. Zdaj pa naj nastopi tisti „Hausherr“, kojega pozivlja dopisnik, da naj „postane divji“ in naj poskusi nas Slovence vreči iz Velikovca! Pametni Velikovčani bi takega divjega „haus-

herja“ sami pognali. K sklepu pa odkrito povem, da te besede nikakor ne veljajo pametnim in razsodnim Velikovčanom, ampak le nemškutarskim hujskačem. Jaz sem povedal svoje, naj pove tudi nasprotni dopisnik svoje, toda s podpisom!

Josip Dobrovc,
oskrbnik „Narodnega doma“.

Gospodarske stvari.

Na Koroškem ima država lastnega sveta 15.556 *ha*, ki ji donaša na leto 226.680 kron, stroški pa so proračunjeni na 174.890 kron; prebitek znaša torej vsako leto okroglo 51.790 K.

O pripravljanju krme.

Z ozirom na drobljenje, mlenje zrnja se mora reči, da se v večini slučajev doseže namen, ki ga hočemo z drobljenjem doseči, namreč, da se redilne snovi v zrnju bolje porabijo. Vendar pa je drobljenje zrnja v mnogih slučajih popolnoma nepotrebno, posebno, če živina cela zrna dobro prebavi in torej dobro porabi. Z natančnimi poskusi se je namreč dokazalo, da konji zelo dobro prebavljajo zrnje, ki nima debele lupine, pomešano z rezjo. Večkrat so se zgodili celo slučaji, da je krmljenje zdrobljenega zrnja konjem naravnost škodovalo, ker so za delo oslabeli. Seveda velja to le za konje, ki imajo popolne, dobre zobe; če zdrobimo za mlade in stare konje oves, je to vsekako dobro. Goved celega zrnja ne more tako dobro porabiti, zato je dobro, če se mu zdrobi. Tudi zelo olajšuje prebavo, če se primeša rez. Zrnje, ki ima trdo lupino, na primer koruza in bob, naj se tudi za konje zdrobi, preden se jim krmi.

Če se svinje krmijo z zrnjem, se jim zrnje tudi navadno zdrobi. O primernosti krmljenja z zdrobljenim ali celim zrnjem pri svinjah so na raznih preskušališčih delali razne poskuse. Teh poskusov so naredila razna preskušališča z 297 svinjami 19 poskusnih vrst s celo koruzo; pri tem se je pokazalo, da potrebujemo 648 *kg* koruze, da dosežemo prirastek 100 *kg* žive teže. Če je pa koruza zdrobljena, je zadostuje že 558 *kg*, tako da se doseže prihranek 8·59%. Ta dobiček prekaša mnoge stroške, ki jih imamo za drobljenje koruze. Popolnoma zanesljivi pa ti poskusi niso, kajti od 26 poskusov jih je 9 pokazalo isti učinek pri celi in zdrobljeni koruzi, eden poskus je pokazal pri celi koruzi celo boljši učinek kakor pri zdrobljeni. Torej odločujejo na vsak način stroški, ki jih imamo za mlenje.

Da se je pri nekaterih poskusih pokazalo, da je učinek pri celi in zdrobljeni koruzi isti, se pač lahko na ta način razlaga, ker so bile svinje že odnekaj navajene jesti celo koruzo. Taka navada pa se najde le izjemoma. Navadno se krmijo svinje že od mladega s tekočo ali kašnato pičo, da se nikdar ne navadijo prav žvečiti, ampak so vajene samo hitro požirati. Gotovo bi bilo neprimerno, če bi takim svinjam dajali celo koruzo. Vidimo pa tudi iz tega, kako dobro je, če prasičke zgodaj navadimo na to, da jedo surova in cela zrna, ker se s tem navadijo žvečiti in gristi. Glede perotnine je pač znano, da jim zrnja ni treba drobiti, ker imajo tako dober želodec, da celo zrnje prebavlja. Plemenska perotnina sploh ne sme dobivati mnogo zdrobljenega zrnja in mehke piče. Pitanska perotnina, ki mora požreti mnogo krme in ki naj se kmalu zakolje, naj se seveda krmi z mehko pičo. Tukaj se ne morejo pokazati slabe posledice vednega krmljenja z mehko pičo, ker se kokoš kmalu zakolje. Torej moramo vsaki živali, ki zaradi svojih zob celega zrnja ne zdrobi dovolj, ki ga torej zaraditega tudi ne oslini dovolj, vedno dajati zdrobljeno krmo, ki naj se pa vedno kolikor mogoče zmeša z drugo kratko krmo.

Namakanje, parjenje, kuhanje krme.

Ti načini nam služijo v to, da dosežemo razne namene. Navadno hočemo ž njimi napraviti krmo bolj primerno, laže prebavno in bolj okusno.

Če živino najprej suho krmimo in potem napojimo, dosežemo s tem, da živina bolj počasi je, da bolje prežveči, krmo bolj oslini, da se soki pri prebavi ne razredčijo z vodo in da ješa bolj počasi zapusti želodec in črevo. Če torej krmimo samo suho, živina bolje prebavlja, ne glede, da ta način krmljenja nekaterim živalim bolje prija kakor mokra piča. Pri poskusu s suho krmo pri kravah se je pokazalo, da so krave rajše imele suho krmo, da so suhih otrobov pojedle še enkrat toliko kakor namočenih, da so ob mokrih otrobih manj pile in zato dajale tudi manj mleka kakor pri suhih otrobih. Zdi se mi potrebno, da to poudarjam, ker sem večkrat slišal trditi ravno nasprotno. Vsi poskusi, ki so se doslej delali s kuhanjem, parjenjem, namakanjem zrnja, so jasno pokazali, da se redilne snovi, ki so sicer neprebavne, tudi na ta način ne naredijo prebavne. Torej nam teh načinov ni treba rabiti pri piči, ki je sicer lahko prebavna; pač pa moramo na ta način obdelovati krmo, ki se sicer slabo porabi ali pa ki bi sicer živini surova škodovala (plesniva krma). Pri krompirju je dobro, da ga kuhamo, oziroma parimo, ker ga tako bolje porabimo.

Če hočemo pripraviti krmo, ki ima slab okus ali je skvarjena, ki bi je živina zaradi slabega okusa ne jedla, jo damo, da prevre, ali jo pa vložimo, da se v svoji vročini spari. Pri tem načinu pa izgubi krma večkrat zelo mnogo snovi, ki so lahko prebavne. Prebavnost se na ta način nikakor ne zviša. Krma, na tak način pripravljena, je primerna samo za odrasla goveda, ki jih ne mislimo rabiti za pleme.

pl. Naredi v „Gosp. Glasniku“.

Nova postava za kmetijske zadruge.

V justičnem ministrstvu se bodo od 25. t. m. več dni vršila posvetovanja za načrt novega zakona za kmetijske zadruge. Zastopniki raznih dežel so prejeli za to posvetovanje že povabila. Pričakujemo, da bo dal novi zakon kmetijskim zadrugam možnost, da si oskrbuje dobrih, strokovnih moči, kar jim sedaj vsled pomanjkanja premoženja ni bilo lahko storiti.

Društveno gibanje.

Shod sodalitete se vrši v Celovcu, Kosarnske ulice 30, v četrtek dne 30. t. m., ob 1. uri popoldne. Poročata čč. gg. Mayrhofer in Val. Limpl.

Podljubelj. V nedeljo, dne 3. maja 1908, bo zborovanje pri Kajzarju. Govorita državni poslanec g. dr. Krek in g. Franc Smodej iz Celovca.

Št. Janž v Rožu. „Slov. kat. izobraževalno društvo za Št. Janž in okolico“ priredi v nedeljo dne 3. majnika, ob 3. uri popoldne, v gostilni pri Činkovcu v Št. Janžu mesečno zborovanje. K obilni udeležbi vabi vse ude in prijatelje društva *odbor.*

Slovensko tamburaško društvo „Dobrač“ priredi v nedeljo, dne 3. majnika, ob 7. uri zvečer v gostilni g. P. Eder na Brdu pri Šmohorju veselico s sledečim sporedom: 1. „Lepa naša domovina“ (moški zbor). 2. „Sirota jaz okrog blodim“ (z bariton solo in s spremljevanjem tamburic). 3. „Za dom med bojni grom“ (moški zbor). 4. Veseloigra: „V Ljubljano jo dajmo!“ v treh dejanjih). 5. „Slavček“ (moški zbor). 6. „Sokolska koračnica“ (tamburanje). 7. „Na planine, na planine“ (moški zbor). 8. „Naprej zastava slave!“ 9. „Hej rojaki!“ 10. „Mladi vojaki“. — Vstopnina: Prvi sedež 80 vin., drugi prostori 60 vin. — K obilni udeležbi vabi *odbor.*

Dobrlavas. (Na Belo nedeljo) popoldne po blagoslovu priredi izobraževalno društvo mesečno zborovanje v društvenih prostorih. Na sporedu bodo predavanja, petje in tamburanje. K obilni udeležbi vabi vse člane in prijatelje društva *odbor.*

Šmihel pri Pliberku. (Vabilo.) „Slov. kat. izobraževalno društvo“ in „Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Pliberk in okolico“ priredita na Belo nedeljo, 26. t. m., ob 3. uri popoldne pri Šercerju v Šmihelu veselico s sledečim sporedom: 1. Pozdrav. 2. Govor. 3. Šaloigra „Rusofil“ (ki se vrši za časa rusko-japonske vojske). 4. „Kmet Herod“, burka s petjem v dveh dejanjih. 5. Komičen prizor „Kmet in fotograf“. 6. Prosta zabava. Vstopnina: Sedeži 40 vin., stojišča 20 vin.; udje plačajo polovico. K najobilnejši udeležbi vabita *odbora.*

Prevalje. Na Belo nedeljo popoldne po blagoslovu priredi pri Šteklu naše delavsko društvo mesečni shod z veselo igro „Dr. Vseznal in njegov sluga Štipko Tiček“. Kdor ne pride, se bo bridko kesal! *Odbor.*

Politične vesti.

Dvoboj.

Hrvatski ban baron Rauch je napovedal predsedniku hrvatsko-srbske koalicije, dr. Medakoviću dvoboj zaradi nekaterih žaljivih izrazov v poslanici srbske samostojne stranke.

Najvišji vojni poveljnik.

Ruski listi poročajo, da bo v kratkem imenovan na Ruskem najvišji vojni poveljnik, ki mu bosta podrejena tudi vojni in mornariški minister. S tem se hoče car brezdvomno razbremiti in posvetiti zelo zamotanim notranjim zadevam. Namenjen je za to mesto baje veliki knez Nikolaj Nikolajevič.

Proti Wahrmundu

je zborovalo na Veliko noč v Briksnu 20.000 tirolskih kmetov, ki so zahtevali, da se odstrani z inomoškega vseučilišča brezverski profesor.

Same zarote in napadi.

V Lizboni so odkrili novo zaroto na življenje mladega portugalskega kralja Manuela, ki so ga nameravali usmrtiti, ko se otvori portugalski državni zbor. Vlada je vse potrebno ukrenila, da prepreči vse zle namene zarotnikov. Oblasti zapirajo republičane, republičanski listi pa grozijo. — Guatemalskega predsednika Cabrera v Ameriki je 20. t. m. napadla gruča mož in streljala nanj iz revolverjev. Odstrelili so mu prst. Napadalce pa so zaprli. — Na Koreji so poskušali, pa brezuspešno, spraviti iz tira vlak, v katerem se je vozil japonski generalni predsednik marki Ito.

Kaj je novega po svetu.

Družba sv. Cirila in Metoda je izdala v proslavo 150 letnice Vodnikove in 100 letnice Bleiweisove prav lepe razglednice Slovencem za pirhe. Izdala jih je domača tvrdka „Blaznikova“ tiskarna. Trgovci in drugi odjemalci razglednic dobe pri nakupu zdaten popust. Dobe se v družbini pisarni, „Narodni dom“, vsak dan popoldne v uradnih urah od 3—6. Zunanji odjemalci jih dobe poštnine prosto. Znesek se lahko vpošlje po prejetju blaga po poštnočekovni položnici. — Upamo, da se bo v kratkem oglasilo mnogo naročnikov.

Družba sv. Cirila in Metoda je ustanovila oddelek za mladinsko knjižnico. V ta namen se je dovolila gotova svota za nabavo zabavnih in poučnih knjig šolskim knjižnicam, nakupilo se bo Žirovnikovih narodnih pesmi. Družba sprejema tudi mladinske knjige v dar.

Velikanski škandal v sikstinski kapeli v Rimu. V sikstinski kapeli v Rimu se je pri papeževi velikonočni maši zgodil velik škandal. Posredovanjem avstrijskega poslanika so dobili vstop v kapelo dunajski žid, privatni docent, Feilbogen in dve židinji. Pri obhajilu sta se židinji rinili v prve vrste in bile tudi obhajane. Židinji ste nato sv. hostijo — izpljuvali! Med navzočimi katoličani je vsled tega nastalo silno razburjenje. Nad tako silnim židovskim bogoskrunstvom je vse ogorčeno.

XXVI. vojaška državna loterija. Dne 14. majnika 1908 se bo vršilo žrebanje XXVI. državne loterije za skupne vojaške dobrodelne namene. Ta imovita denarna loterija nudi deležnikom tokrat izredno ugodno priliko. Skupna svota dobitkov iznaša 513.580 K. Dobitkov je 18.390, med njimi glavni dobitek 200.000 K, nadalje dobitki po 40.000, 20.000 K itd. Čisti dobiček je namenjen v podporo dobrodelnih in občekoristnih zavodov. Srečke po 4 K se dobivajo po tobačnih trafikah, loterijskih kolekturah, menjalnicah, poštnih, davčnih uradih itd.

Tržne cene v Celovcu

16. aprila 1908 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg od K	100 kg od v	100 kg do K	100 kg do v	80 litrov (biren) K	80 litrov (biren) v
Pšenica	—	—	—	—	—	—
Rž	—	—	20	34	11	80
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	19	20	20	—	9	86
Oves	16	50	17	50	5	90
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	25	40	16	—
Turščica	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	4	88	2	20
Seno, sladko	7	70	8	50	—	—
„ kislo	5	20	7	50	—	—
Slama	4	60	5	80	—	—
Mleko, 1 liter	—	22	—	24	—	—
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) 1 *kg*	2	60	2	80	—	—
Surovo maslo (putar), 1 „	2	60	3	20	—	—
Slanina (špeh), povoj., 1 „	1	80	1	90	—	—
„ „ surova, 1 „	1	60	1	70	—	—
Svinjska mast 1 „	1	70	1	80	—	—
Jajca, 1 par	—	10	—	12	—	—
Piščeta, 1 „	2	60	3	—	—	—
Kopuni, 1 „	5	60	6	—	—	—
30 *cm* drva, trda, 1 m^2	3	20	3	60	—	—
30 „ „ mehka, 1 „	2	80	3	20	—	—

Živina	Počrez od (v kronah)	Počrez do (v kronah)	100 kilogramov žive vage od (v kronah)	100 kilogramov žive vage do (v kronah)	100 kilogramov zaklana od (v kronah)	100 kilogramov zaklana do (v kronah)	Prignalo	Prodalo
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—	—	—
„ za vožnjo	—	290	—	—	—	—	6	2
Junci	230	260	70	—	—	—	7	3
Krave	160	380	—	—	—	—	36	8
Telice	146	—	—	—	—	—	1	1
Svinje, pitane	—	—	—	—	130	—	3	3
Praseta, plemena	14	42	—	—	—	—	144	58

Loterijske številke 18. aprila 1908:

Gradec	33	80	20	67	64
Dunaj	63	64	35	70	47

Dva pastirja se iščeta za sosesko Ukve. Eden bi pasel 30 do 40 krav od 15. maja do 1. novembra. Plača 140 do 160 K s prosto hrano in stanovanjem. Drugi bi pasel na planinah junice in vole od 20. maja do 30. septembra. Plače 220 do 240 K in stanovanje v koči na planini. Oglasi do 1. maja. **Soseskino predstojništvo v Ukvah: Jakob Kolerič.**

V kuhinji in hiši

se čisti les in kamen, najfinejše in najmočnejše tkanine, kakor tudi vse, kar se pere, najizbornejše s

Schicht-ovim milom,

za katerega čistočo se jamči s 25.000 K.

Na prodaj je

Kutnikovo posestvo

v Sali pri Podkrnosu, ki obsega 28 oralov zemlje, hiša je nova, polja je za 45 birnov posetve, z obširnimi travniki in precej dobro ohranjenim gozdom. Več pove posestnik **Jakob Sablačan** p. d. **Kutnik** v Sali pri Podkrnosu, pošta Žrelec pri Celovcu.

Sanatogen

Od več kot 5000 profesorjev in zdravnikov vseh kulturnih dežel sijajno priznan kot najuspešnejše krepilno in oživljajoče sredstvo.

Krepi telo.

Jači živce.

Dobiva se v lekarnah in drogerijah. Brošure zastonj in poštnine prosto po **Bauer in dr.,** Berlin SW 48. Glavno zastopstvo: **C. Brady,** Dunaj, I., Fleischmarkt 1.

Izjava.

Jaz podpisani Blaž Vunček, železn. čuvaj v Gorečivasi, obžalujem, da sem svojega soseda g. Karola Peteln, pd. Petelina, v Straživasi razžalil s tem, da sem čez njega eno leto krivo sodil in v nedeljo, dne 5. aprila t. l., v Majerjevi gostilni v Št. Kancijanu vpričo g. Jurija Kačnik to javno potrdil in pri tej priložnosti rabil še par razžaljivih besed.

Prosim gosp. Petelina javno odpuščanja in dovolim, da se ta izjava natisne v „Miru" pod tem pogojem, da on umakne proti meni že vloženo tožbo.

V Št. Kancijanu, dne 20. aprila 1908.

Blaž Vunček.

Hranilnica in posojilnica v Šmihelu pri Pliberku

daje posojila zanaprej tudi na amortizacijo.

Vsak dolžnik plača glavnico (kapital) z obrestmi v 95 obrokih ali v $47\frac{1}{2}$ letih popolnoma nazaj. Vsak obrok plačanja znaša 5% obresti in $\frac{1}{2}$% odplačitve na kapital.

Če pa plača dolžnik 1% na kapital, je glavnica v 71 obrokih ali v $35\frac{1}{2}$ letih popolnoma poplačana. *Načelništvo.*

Trgovina z mešanim blagom

se takoj ali pa najdalje do 15. junija t. l. oddá poceni z vso zalogo vred. Kje? pove upravništvo „Mira" v Celovcu.

Narodno podjetje. — Svoji k svojim! — Svoji k svojim! — Točna postrežba.

Kaj škriplje?

voz, stroj, čevelj.

Kaj pomaga?

Kolomaz

od navadnega do najfinejšega

Olje za stroje

Vaselinova maža za usnje

in dobi se najceneje pri

J. M. Prajniku

v Dobrlivasi na Koroškem.

Istotam se tudi dobi **karbolij** in **črno olje za živino.**

Zahtevajte cenik!

Pozor! **Pozor!**

Slamnikarska zadruga v Mengšu

na Kranjskem

priporoča

svojo bogato zalogo moških, ženskih in otroških slamnikov.

Naročite čimpreje, da se more naročilo pravočasno izvršiti.

Narodno podjetje! Solidna postrežba!

Ilustrovani ceniki franko in zastonj.

Vsakemu se na željo pošljejo vzorci slamnikov na ogled, ako se to želi.

Išče se zastopnik za Koroško.

Slovenci! Poslužujte se edine slovenske zadruge za slamnike!

Svoji k svojim! Svoji k svojim!

Največja trgovina te stroke:

Modnega in manufakturnega, tu- in inozemskega blaga, zmerom najnovejše.

Največja zaloga tudi za prodajanje **na debelo** za trgovce še vedno po starih cenah, četudi se je blago podražilo. **Za ženine in neveste zmerom najnovejše blago.** Cene brez konkurence.

Vsi uslužbenci znajo slovenski.

Anton Renko, lastnik trgovine, **Celovec, vogel Kramerjeve ulice in Novi trg.**

Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska tovarna orožja

Peter Wernig,

c. in kr. dvorni založnik v **Borovljah, Koroško.**

Ceniki brezplačno in poštnine prosto.

Edino pristen je le

Thierry-jev balsam

z zeleno varstveno znamko **redovnica.** Najmanjša pošiljatev 12/, ali 6/2 ali patentirana družinska steklenica za potovanje K 5·—. Zavoj brezplačen.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo.

Najmanjša pošiljatev 2 lončka K 3·60. — Zavoj brezplačen. Obe **domači sredstvi** sta povsod znani kot najboljši zoper tiščanje v želodcu, gorečico, krče, kašelj, zaslizenje, vnetja, ranitve, **rane** itd. Naročila ali denarne pošiljatve se naj naslavljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Zaloge skoro v vseh lekarnah.

Po Najvišjem povelju Nj. c. in kr. Ap. Veličanstva.

XXVI. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta **denarna loterija,** edina v Avstriji postavno dovoljena, ima **18.390 dobitkov v gotovini v skupni vrednosti 513.580 kron.**

Glavni dobitek iznaša

200.000 kron v gotovini.

Žrebanje se vrši nepreklicno dné 14. maja 1908.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtsstrasse 7, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Načrti žrebanja za kupce srečk brezplačno.

Srečke se pošiljajo poštnine prosto.

Od c. kr. ravnateljstva loterijskih dohodkov.

Oddelek za državno loterijo.

Ph. Mayfartha & Co.

patentirana samodelavna „Syphonia" je pač najboljša brizgalnica

za uničevanje drevesnih škodljivcev, za vinograde in hmelj, za zatiranje bolezni na listju, za uničevanje grintave zeli in divje gorčice itd.

Brizgalnice, ki se nosijo in vozijo, so za 10, 15, 60 in 100 litrov tekočine s pripravo za mešanje s smrdljivcem ali brez nje.

Zahtevajte podobe in opis od tvrdke

Ph. Mayfarth & Co.

tovarne za stroje, posebne tovarne za vinske stiskalnice in strojev za uporabo sadja.

Odlikovan s 600 zlatimi in srebrnimi kolajnami itd.

DUNAJ, II/1, Taborstrasse št. 71.

Obširni ilustrirani ceniki zastonj. — Zastopniki in prekupci se iščejo.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2,000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

$4\frac{1}{2}$%

od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnica v Spljetu.

Turške srečke. Sest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno vplačevanje po K 8·— za komad.

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10·— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.

Lastnik in izdajatelj **Gregor Einspieler,** prošt v Tinjah. — Odgovorni urednik **Ivan Koželj.** — Tiskarna **družbe sv. Mohorja** v Celovcu.